

“Splendid Palas’ın zamanı...”

derken şimdi tam da

Splendid Palas zamanı...

Büyükkada’da vaktiyle Giacomo Otelı’nin bulunduğu pek muteber olan Macar Caddesi’ne nâzır araziye

—Plevne Müdafaası da dahil olmak üzere ismi uzun yıllar kahramanlıklarıyla anılan— Sakızlı Müşir Kâzım Paşa (1839-1936) tarafından —Fransa’da Cannes’ın Vieux Port bölgesinde görüp beğenmiş olduğu ve halen de Splendid adını taşıyan bir otelin etkisiyle—

1908’de mimar Kaludi Laskaris Kalfa’ya yaptırılan Splendid Palas Otelı’nin inşaatı 1911’de tamamlandığında,

Galata’da Mertebani Sokağı No: 1, 2 ve 3’teki birinci sınıf salon-restaurant Double D’nin sahiplerinden Dikran, David yanı sıra Norig tarafından kiralanarak 1912’de işletmeye açılmıştı.

Splendid Palas Oteli'nin işletmecileri bütçelerini bir hayli aşarak borç almak suretiyle oteli baştan aşağıya mükemmelen tefriş etmişlerdi.

Böylelikle odalardaki yatak, gardrop, başucu sehpaı, her biri birbirinden güzel Art-Nouveau çinilerle tezyin edilmiş tuvalet masası neviinden mobilyaları İstanbul'daki Avusturya-Osmanlı Mefruşat Mağazası'ndan (Austro-Ottoman d'Ameublements); hasır koltuk takımları, Splendid Palace etiketli döküm ayaklı mermer sehpaı,

DDO inisiyalli Christophle gümüş yemek servis takımları, kristal bardak, Limoges porselen tabak çanak takımlarıysa dönemin otel ve cafelere bu tür malzeme tedarik eden meşhur J. Charlionais, L. Pourailly&Cie. Toulouse Lyon'dan velhasılı havlu ve battaniyelerine varıncaya değin otelin pek çok eşyası Avrupa'dan getirilmişti. Ratzkowski ve H.Mocel gibi ressamların tabloları da otelin duvarlarını süslemekteydi.

Art-Nouveau'nun Türkiye'de değişime uğramış melez örneklerinden sayılan Splendid Palas Oteli işletmeye açıldığı vakit birinci katına kalorifer ve gaz motoruyla çalışan bir jenaratör de konulmuştu. Ada'da henüz elektrik yokken asansörü dahil otelin aydınlatılması, suyun kuyulardan çekilmesi bu jenaratör sayesinde yapılmaktaydı.

Kısa sürede İstanbul'un en saygın mekânlarından biri haline gelerek daha ziyade gayrimüslim müşteriler tarafından düzenlenen geceler ve balolara ev sahipliği yapan Splendid Palas Oteli'nde nice meşhur misafir de ağırlandı. Bunlardan biri olan Yahya Kemal, savaş başladığında da tek düzenli müşteriydi; Halit Fahri Ozansoy'a göre otel, bu tek müşteriye bile saygı duyar ve kapılarını asla kapatmazdı.

I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla işler bozulunca, işletmeciler oteli açmak için Karagözyan adlı Ermeni bankerden aldıkları borcu ödeyemeyecek duruma düştü. İcra işlemi başladıysa da otelin sahibi Kâzım Paşa ve damadı İsmail Hakkı Bey'in süratle Adalar İcra Müdürlüğü'nde borcu üzerilerine geçirmek suretiyle müdahalesiyle otelin özenle seçilmiş eşyaları hacizden kurtarıldı.

13 Kasım 1918'de Müttefikler adına İstanbul'un düşman istilasına uğraması akabinde İtilaf Devletleri'nce —Bolşevik muhalifi olup Rusya'yı terk etmek zorunda kalan mülteciler (Beyaz Ruslar) henüz kitlesel olarak İstanbul'a gelmezden evvel— Rusya'da süren istikrarsızlığı görüşmek ve Rus halkına yardım etmek amacıyla 15 Şubat 1919'da Büyükkada'da yapılması planlanan toplantıya dair İngiliz Dersaadet İşgal Kumandanlığı, Rus misafirleri ağırlamak için inceledikleri tesislerden Bahriye Kulübü ve Splendid Palas Otel'i uygun bulmuşlardı. Böylelikle sekiz-dokuz ay süreyle Rus mülteciler Splendid Palas'ta konaklatılmıştı. Geçen süre zarfında otelin uğradığı zarar ve tahrip olan eşyalar için İngiliz Sefareti'ne başvuran Splendid Palas'ın sahibi Kâzım Paşa bu iş için bir komisyon kurdurup zararı tesbit ettirmesine rağmen sonuç alamamıştı. İşgal son bulduktan (6 Ekim 1923) sonra bu durumu ayrıca İstanbul Komutanlığı'na da "Otel Sahibi" imzasıyla rapor etmişti.

16 Temmuz 1909'da henüz on bir yaşındayken tahta çıkan İran Şâhı Ahmed Şâh Kaçar (21.2.1898-21.2.1930) Büyükkada'da kiraladığı bir köşkte mukim olan babası devrik İran Şâhı (slt. 1907-1909) Muhammed Ali Şâh'ı (21.6.1872-5.4.1925) ziyareti yanısıra Sultan Vahideddin'in kızı Sabiha Sultan'la evlenebilmek hevesiyle kız istemeye gelmiş olduğu İstanbul'da 19-27 Ağustos 1919 tarihleri arasında Splendid Palas Otel'i'nde konaklamıştı.

Bir başka deyişle Splendid Palas'ın şahlara şâhen-şâhlara layık olduğu hakikaten de doğrudu.

9 Ekim 1921 Pazar günü saat 14:00'te Dârülelhân (Kadınlar Konservatuvarı) Fasıl Hey'eti tarafından Malûl Gaziler (Malûlin-i Guzzat) yararına Splendid Palas'ta Türk Musikisi konseri verilmişti. Üç fasıldan ibaret olan konser programında Sultan III. a ve Hanende Andon Efendi'nin besteleri çalınmıştı.

16 Eylül 1922 Cumartesi günü saat 22:00'de harpist Bayan Helen Mehrabyan tarafından verilen konsere, Moskova Operası kadın sanatçılarından soprano Yagovleva, keman virtüözü Mişel Serpolov ve Prof. Braka eşlik etmişlerdi.

9 Aralık 1922 Cumartesi günü Splendid Palas salonunda saat 22:00'de yine tanınmış harpist Bayan Mehrabyan tarafından bir konser verilmiş, bu defa kendisine çellist Gatletz, viyolonist Khutatyan ve piyanist Kuşnaryan eşlik etmişlerdi.

Mr. Lala'nın otelin işletmecisi bulunduğu 1929'da gazetelere verilen ilanlardan birinde Avrupa ve Şark mutfağı, salon orkestrası ve cazbandıyla beş liradan itibaren tam pansiyon verilen hizmetten söz ediliyordu: "*Aileler ve uzun müddetle ikâmet için hususi tarife. Bir evi kiralamadan evvel Splendid Otel'in fiyatlarını tedkik ediniz.*" Yapılan tadilatın ardından otelin yemek salonu, nişan merasimi gibi etkinliklere ev sahipliği yapar hale de gelmişti.

Aynı yıl Büyükkada'ya gelen Gazi Mustafa Kemal Paşa akşam yemeğini Splendid Palas'ta yemiş ve geç saatlere kadar kalmıştı. Splendid Palas Oteli'nin bânisi Kâzım Paşa'nın kızı Nazire Hanımefendi ve ailesinin yakın dostları olan Mustafa Kemal Paşa mütareke yıllarında Anadolu'ya geçmeden önce sık sık Şişli'deki Karlo Apartmanı'ndaki dairelerinde aileyi ziyaret ettiği gibi sonraları pek çok defalar da Splendid Palas'a gelmişti.

1930'lu yıllarda Bay A. Allahverdi'nin işletmecisi olduğu Splendid Palas'ta sahne alan Arnoldi Zirkin ve Arnoldi Caz Salonu Orkestrası Büyükkada akşamlarını hareketlendiriyordu.

1931'de Şark Demiryolları Memurin Cemiyeti memurlarına bir vapur gezisi düzenlemişti. Akşam yemeği için de Splendid Palas'a gelindi, yemek yenildi ve dans edildi. Aynı yıl içinde bina, elektrik motorunun gaz borusunun patlamasıyla çıkan küçük bir yangını da atlattı.

15 Aralık 1931 günü Büyükkada İttihad Spor Kulübü tarafından tertiplenen muhteşem baloya bir çok seçkin davetli katılmıştı. 1935-1938 yılları arasında hafta sonlarında zamanın "Caz Kralı" olarak nam salmış Gregor (Krikor Kelekyan) ve caz orkestrası "Avrupa Geceleri" programı tertiplemekteydi. Haldun Taner de hatıralarında "Geceleri Splendid Oteli'nin beş kişilik orkestrası tarafından çalınan yemek müziğiyle önce yemek yenir, sonra da dans müziğiyle dans edilirdi..." diye bahsetmekteydi.

Ahmet Niyazi Banoğlu, Atatürk'ün sofracılarından Cemal Granda'nın bir anısını şöyle aktarır: "Bir yaz akşamı Büyükkada'ya gitmiştik. 1936 yılıydı. İskele'de Atatürk'ü büyük bir kalabalık karşıladı. İçten gelen sevgi gösterileri yaptı. Splendid Oteli'ne gidilecekti. Vapur iskelesine bir otomobil yanaştırmışlar. Ata'nın binmesi için... Oysa, Adalar'da tekerlekli, motorlu araçlarla gezilmesi yasak... Atatürk, otomobili görünce şöyle sordu: —Ada'da otomobille dolaşmak yasak değil mi? Sorusunun karşılığını daha beklemeden: —Kaldırın bu otomobili, dedi. Sonra, iki dizi halinde sıralanıp kendisine yol açan kalabalığın arasından yürüyerek otele geldi. Herkes yolda Atatürk'e çiçek atıyor, kalabalığı yaranlar eğilip elini öpüyorlardı."

Kâzım Paşa'nın 13 Ekim 1936'da vefatının ardından 16 Nisan 1940'ta kızı Nazire Tokgöz'e intikal eden Splendid Palas'ın mülkiyeti, 14 Aralık 1943'te vefatıyla kızı Belma Hatice Hanım'a geçmişti. II. Dünya Savaşı sırasında 1941'de otelin işletmesini devralan Kâzım Paşa'nın damadı İsmail Hakkı Tokgöz'le birlikte işe başlayan Haralambos Melanidis 1963'e değin müdürlük de dâhil pek çok görev üstlenmişti.

II. Dünya Savaşı sonrasında “bir kadının geceyi tek başına geçirebileceği”, “oda fiyatları 7 ila 10 liradan başlayan, Amerikan barıyla yemek salonu mükemmel bir yer”dir Splendid Palas Oteli. İsmail Hakkı Bey’in 1957’de vefatıyla kızı Belma Hanım ve eşi Nihat Hamamcıoğlu tarafından otelin işletmesi devralınmıştır. 1972’de Splendid Palas Oteli’nde işe başlayan Ömer Hayyam Çelik ilerleyen yıllarda müdürlük görevini üstlenerek 2016’ya değin sürdürmüştür.

Günümüzde de Ada’nın en çok dikkat çeken ahşap binalarından biri olan Splendid Palas Oteli, Büyükkada’da çekilen Türk sinemasının en erken örneklerinden itibaren tercih edilen mekânlar arasında yer alması yanı sıra burada konaklayan yazarların romanlarına da ilham kaynağı olmuştur.

Başta Hamamcıoğlu müesseseleri olmak üzere pek çok tarihi ticari kuruluşun sahibi olan Hamamcıoğlu Ailesi günümüzde 5 ve 6. Nesil genç kuşağının desteğiyle Splendid Palas Oteli’ni, Turyat Turizm Yatırım ve Ticaret Ltd. Şti. bünyesinde ticari bir kuruluş olmanın ötesinde bir aile yadigarı ve kültür mirası olarak yaşatmak gayretindedir.